

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΓ'. - φύλ. 14 * ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΑΤΟ, 4 ΤΟΥ ΑΠΡΙΛΗ 1915 * ΑΡΙΘΜΟΣ 559

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

G. BRANDES. Γυλ τόν Ίψεν καί τή ζωή του (συνέχεια).
ΓΟΥΣΤΑΒΟΣ ΓΚΕ-Ι-ΓΕΡΣΤΑΜ. Τό βιβλίον του μικρού αδερφοῦ (συνέχεια).
ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ. Ὑμνοι.
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Ξεφυλλίζοντας ἕνα βιβλίον στίχων.
ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ. «The Struggle for life».
Α. ΤΡΑΝΟΣ. Ἀνακεφαλαίωση καί ἐπίλογος.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ. —Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ. —ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΞΕΦΥΛΛΙΖΟΝΤΑΣ ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ ΣΤΙΧΩΝ* ○ ○ ○ ○ ○ ○

Ἡ πρώτη ἐντύπωση: Τά μάτια τοῦ ποιητῆ τὰ γυρισμένα πρὸς τὸν ἐξωτερικὸ κόσμον. Ἐννοίει μ' αὐτὰ καὶ ἀρπάζει λογῆς λογῆς λεπτομέρειες τῆς φυσικῆς ὁμορφίης τριγύρω μας καί ἔτσι συνθέτει φροντισμένα μικροκάτωτες πάντα εἰκόνες. Ἡ παρτήρηση· ἡ λεπτομέρεια· ἡ ἀκριβολογία. Κάτι ποῦ δὲν τὸ συνηθίζει τώρα ἡ ποίησί μας, εἴτε ἀπὸ ἀνηξερία, εἴτε ἀπὸ κατὰφρόνησιν πρὸς τὰ καθέκαστα, γενικεύοντας πρὸς πολὺ, μουσικεύοντας ὅλῃ, τὰ πάντα, καθὼς καὶ μέσα της, ἔτσι καὶ γύρω της· δὲν καταδέχεται ἢ δὲν μπορεῖ νὰ σταματήσει στὰ καθαρά καὶ στὰ ζωγραφικά. Καὶ ποῦ πολὺ μποροῦνε καὶ ποῦ πολὺ τὸ καταδέχονται ἀρχαῖοι καὶ νέοι (Παράδειγμα· ἀπὸ νεώτερους, ἀνάμεσα σὲ χίλια μύρια, φέρνω, τὴν ὥρα τούτη, τρεῖς πολὺ ἀνόμους ἀναμεταξύ τους, καὶ μὲ ὅλη τὴ διαφορὰ τῆς τέχνης τους πολὺ παρατηρητικοὺς ποιητὰς: Λαμπρῖνο, Τέννυσεν, Βαλαωρίτη.) Ξεφυλλίζω τὸ βιβλίον καὶ σταματῶ σὲ στίχους τέτοιους:

Ἐκεῖ ποῦ τὰ κοτάδια ἐπέρασαν
Τὰ δονλωμένα καὶ τὰ ταπεινά,
Κ' ἐχάραξαν στὴ γῇ τὰ χνάριά τους,
Τὸ ἐλεύθερο τὸ ἀγρίμι δὲν περνᾷ.

Περνᾷ σὲ μονοπάτια ἀπάτητα
Κ' ἐκεῖ ποῦ χτίζει ἡ πέρικα φωλιά,
Κ' ἐκεῖ ποῦ ἡ ἀνθισμένη κίταρη
Χτενίζει ἀνέσρα τὰ λυτὰ μαλλιά.

Σταματῶ σὲ στίχους τέτοιους:

Πλέκουν οἱ κάμπιες τὰραχνόδιχα
Στῶν πεύκων τὰ γλῶρα ἀεροκλῶνια
Σὰν ἄνθη μυγαλιῶς ἀνάλαφρα
Καὶ μεταξόπλεχτα σὰ χιόνια.

Λευκὰ μαντίλια σειῶνται ἀνέσρα
Στὸ χειμωνιάτικο ἀερογύλι
Κι ἀπὸ μακρὰ κροῖζουν τὴν ἀνοιξί:
Γλήγορα νὰ γυρίσῃ πάλι.

Τοῦ εἶδους αὐτοῦ στίχους ἀπαντοῦμε συχνὰ πυκνά· ξεχωριστὰ στίς σελίδες 9, 42, 48, 49, 50, 148, 167, 203, 204, 206 τοῦ βιβλίου. Ἄλλοτε εἶναι τὰ γοργὰ πετροχελιδὸνα ποῦ χτίζουν τὴ φωλιά τους σ' ἕνα νησί, θαρρῶντας τὸ χάλασμά. Ἐδῶ τῆς μυγαλιῶς τὸ σκέλεθρον, ἐκεῖ οἱ πρωτόγενναι πεταλοῦδες. Πέρα τὰρρωστημένα φύλλα ποῦ ξεφτερουγίζουν ἀπ' τὴ λευκὰ σὰν πεταλοῦδες κρινόθωρες. Παραπέρα τὸ περιστέρι «ποῦ καμαρώνεται—καὶ λάμπει στὸ λαμπρὸ στὸ στήθος του—Καὶ στὰ φτερά τῆς κεφαλῆς του—Ἡλιοπληκμένο ἕνα ἀντιφέγγισμα—Τοῦ σμαραγδίου καὶ τοῦ ἀμειβύστου.» Ἄλλοτε πάλι δὲν τὰ ξεχωρίζουν τὰ μάτια. «Τὰ περιστέρια τὰ κατὰλευκα καὶ τῶν μαρμάρων τὰ κομμάτια σιμὰ στοῦ ἀρχαίου ναοῦ τὸ ἀέτωμα.» Καὶ καθεξῆς. Ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὰ μακρότητα ὕψι στίχους, τοὺς ἔφερε μὴ προσεχτικὴ παρτήρηση. Τὸ καταπληκτικὴς λαμπροχρωμίας ἄστρο τοῦ Βένου στὸν ἀστερισμὸ τῆς Λύρας δὲν τὸ ὀνειρεύτηκε ὁ ποιητής, μηδὲ τὸ μισοξάνοιξε μὲ γυνὰ μάτια· τὸ ξέπασε σκυμμένος προσεχτικὰ μέσα στὸ «ἀστρογυάλι» (6.203) «τὸ μενεξεδένιο φῶς του.» Καὶ τὸ πρὸς λιγύλογο καὶ τὸ πρὸς γλυκοῦ ἀλάφρο κομμάτι ἀπὸ τὰ ζωγραφικὰ τραγούδια τοῦτα:

Τοῦ Γενάρη ἡλιοβασίλεμα
Γαλανό, καθάριο λάμπει,
Στολισμένο μὲ τὰ χρώματα
Μιάς μαγιάτικης αὐγῆς.

Πρώτη Ἄνοιξι γιορτάζουνε
Σ' ἄλλους κόσμους ἄλλοι κάμποι:
Τ' οὐρανοῦ τὰ ρόδ' ἀνθίσανε
Ποῖν ἀνθίσουνε τῆς γῆς.

Ζωγραφικά. Μὰ γι' αὐτὸ τὰ τραγούδια τοῦτα πρέπει νὰ τὰ θεωρήσουμε γεννήματα τῆς λεγόμενης περι-

(*) Γεωργίου Δροσίνη: «Φωτερά Σκοτάδια 1913—1914 Ἀθῆναι. Ἐκδότης: Ι. Ν. Σιδέρης.